

Valteri-koulun opiskeluhooltosuunnitelma 2026-2027

Sisällys

1. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista	3
2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi 4	
2.1 Opiskeluhooltosuunnitelma	4
2.2 Opiskeluhoollon ohjausryhmä	4
2.3 Yhteisöllinen opiskeluhoolto.....	5
3. Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset	7
3.1 Kouluun kiinnittyminen ja poissaolot.....	8
3.2 Tapaturmien ehkäiseminen ja ensiavun järjestäminen.....	9
3.3 Yksilökohtaisen opiskeluhoollon määritelmä.....	11
3.4 Opiskeluhooltopalvelut	11
3.5 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhooltopalveluihin	11
3.6 Monialainen asiantuntijaryhmä.....	12
3.7 Laajaan terveystarkastukseen (1, 5 ja 8 lk.) oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet	13
3.8 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet.....	13
4. Yhteistyö oppilaiden ja perheiden sekä muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa.....	15
4.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen ja opiskeluhooltopalveluiden osallisuus	15
4.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä	15
4.3 Opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö	16
4.4 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa.....	16
4.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen.....	16
5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma.....	17
5.1 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi (kiusaaminen, väkivalta, päihteet, häirintä)	17
5.2 Uhkaava käytös, vaaralliset ja haitalliset aineet ja esineet	18
5.3 Seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäiseminen ja siihen puuttuminen koulussa	23
5.4 Kriisisuunnitelma	24
6. Yhteenveto	26
7. Yhteystiedot	27
7.1 Opiskeluhoollon ohjausryhmä	27
7.2 Valteri-koulujen yhteisölliset opiskeluhooltoryhmät.....	27
8. Linkkejä:.....	28

1. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista

Valteri-koulussa opiskelee noin 280 esiopetus- ja perusopetusikäistä oppilasta kuudessa eri toimipisteessä. Oppilaat ovat erityisen tuen oppilaita. Heidän tuen tarpeensa liittyy näkemiseen, kuulemiseen, kuulonäkövammaisuuteen, motoriikkaan, pitkäaikaissairauteen, neurologisiin sairauksiin, vaikeisiin kehityksellisiin häiriöihin tai autismitilanteen häiriöihin yhdistettynä edellä mainittuihin primäärihäiriöihin. Useimmiten oppilaalla on vaativan monialaisen tuen tarve. Osa oppilaista on maahanmuuttotilanteesta. Valteri-koulun jokaisessa toimipisteessä toimii oma asumispalvelu. Asumispalveluissa asuu koulumme oppilaita, jotka pitkän koulumatkansa vuoksi ovat oikeutettuja maksuttomaan asumiseen kouluviikkojen aikana. Mikkelissä asumispalvelu palvelee tukijaksolaisia.

Opiskeluhoollollinen työ kuuluu kaikille. Oleellista on osallistaa oppilaat ja huoltajat opiskeluhoollotyön suunnitteluun ja toteutukseen. Jokaisessa toimipisteessä toimii oma opiskeluhoolloryhmä, joka vastaa yhteisöllisen ja yksilöllisen opiskeluhoollotyön suunnittelusta, toteuttamisesta ja palveluiden tuottamisesta. Oppilaat tarvitsevat jatkuvaa ja säännöllistä opiskeluhoollon henkilöstön tukea sekä yhteisöllisen että yksilöllisen opiskeluhoollotyön muodossa.

Valteri-koulu tuottaa pääosin itse opiskeluhoollon palvelut. Sote-uudistuksessa psykologi- ja kuraattoripalvelut on määritelty hyvinvointialueiden järjestettäväksi, mutta valtio voi järjestää ko. palvelut omana toimintana kuten ”Laki oppilas- ja opiskelijahuollolain muuttamisesta 633/2021 9§” määrittelee. Opiskeluhoollon henkilöstöresurssissa on huomioitu valtakunnallinen ohjauspalvelutehtävä, jossa palveluja tuotetaan monialaisesti ja joilla tuetaan lähikouluperiaatteen toteutumista. Valteri-koulun tehtävänä on järjestää sekä oppiminen että sitä tukeva kuntoutuminen, mikä myös vaikuttaa opiskeluhoollon henkilöstöresurssiin.

Opiskeluhoollon työntekijät ovat koulun omaa henkilöstöä. Valteri-koulun opiskeluhoollon henkilöstömitoitus on yhteensä 6 psykologia, 1 neuropsykologi, 5 kuraattoria, 2 sosiaalityöntekijää, 1 terveydenhoitaja, 3 sairaanhoitajaa, 4 psykiatrista sairaanhoitajaa ja 1,5 lääkärinä. Näitä mitoituksia täydennetään lääkärimitoituksen osalta ostopalveluilla, koska tarpeen mukaan opiskeluhoollon ja kouluterveydenhuollon palveluita voidaan hankkia ostopalveluina. Toimipisteet, jossa ei ole omaa lääkärinä käytettävissä, saavat lääkäri- ja kouluterveydenhuollon palvelut sijaintikunnaltaan. Opiskeluhoollon henkilöstön lisäksi Valteri-koulussa on kuntoutushenkilöstöä kuten asiantuntijoita ja terapeutteja.

2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

2.1 Opiskeluhooltosuunnitelma

Valteri-koulun opiskeluhooltosuunnitelma sisältää kaikille yhteisen lakisääteisen ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisen kuvauksen yhteisöllisestä ja yksilöllisestä opiskeluhooltotyöstä. Opiskeluhooltosuunnitelmaa täydentävät toimipisteissä lukuvuosittain laadittavat opiskeluhoollon toimintaa kuvaavat dokumentit.

Opiskeluhooltosuunnitelma päivitetään lukuvuosittain. Lisäksi suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. Valteri-koulu toimii valtakunnallisesti ja toimipisteet sijaitsevat viidellä hyvinvointialueella. Valteri-koulun oppilaat tulevat lähes koko Suomen kattavalta alueelta ja siten useammalta eri hyvinvointialueelta. Jokaiselta hyvinvointialueelta tulee erikseen hyvinvointikertomus ja alueellinen opiskeluhoollon suunnitelma, joka pohjautuu alueella toimivien koulutuksen järjestäjien opiskeluhoollon suunnitelmiin.

2.2 Opiskeluhoollon ohjausryhmä

Valteri-koulussa opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Ohjausryhmä vastaa Valteri-koulun opiskeluhooltosuunnitelmasta ja Valteri-tasoisesta tiedottamisesta. Ryhmä kokoaa tietoa lukuvuoden toiminnasta osallistumalla toimipistekohtaisten opiskeluhooltoryhmien toimintaan, järjestää työskentelyn väli- ja loppuarvioinnin ja kehittää opiskeluhooltotyötä esimerkiksi auditointien avulla. Ohjausryhmä järjestää vuosittain Valteri-koulun yhteisiä opiskeluhooltoryhmien tapaamisia, tarpeen mukaan koulutusta ja raportoi työstään johtoryhmälle.

Lukuvuonna 2026-2027 ohjausryhmän monialainen kokoonpano on: apulaisrehtori Katri Hiekkala (puheenjohtaja), tiimiesihenkilö Heli Vuorensola ja psykologi Johanna Polso.

Toimipistekohtaiset opiskeluhooltoryhmät

Toimipistekohtaiset opiskeluhooltoryhmät vastaavat yhteisöllisen ja yksilöllisen opiskeluhooltotyön suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista toimipisteissä. Niiden toiminnasta vastaa rehtori ja/tai apulaisrehtori ja ryhmän kokoonpano ja toimintatavat vaihtelevat toimipistekohtaisesti. Toimipistekohtaiset ryhmät tiedottavat omasta toiminnastaan oppilaille, huoltajille ja perehdyttävät henkilöstön opiskeluhooltotyöhön. Valterissa tehdään yhteistyötä hyvinvointialueiden

kanssa ja perehdytään hyvinvointialueiden, kaupunkien ja kuntien ohjaaviin hyvinvointisuunnitelmiin.

2.3 Yhteisöllinen opiskeluhoito

Yhteisöllinen opiskeluhoitotyö tarkoittaa koko kouluyhteisön hyvinvoinnin tukemista ennaltaehkäisevästi ja on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun moniammatillisella henkilökunnalla. Valteri-koulussa monialaiset tiimit muodostuvat opetuksen, ohjauksen ja avustamisen, asumispalveluiden, kouluterveydenhuollon, psykososiaalisten palveluiden sekä kuntoutuksen ammattiryhmien edustajista ja opiskeluhoitoryhmän jäsenistä. Yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä tulee huomioida vahvasti kodin ja koulun yhteistyö.

Ennaltaehkäisevän, oppilaan ja kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta edistävän opiskeluhoitotyön työskentelytapoja ovat esimerkiksi:

KUVIO 1. Esimerkkejä toimintatavoista, joilla arjen yhteisöllistä opiskeluhooltotyötä voidaan Valterissa toteuttaa.

Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimenpiteiden lähtökohtana tulee olla tietoa ja ymmärrystä opiskeluyhteisön ja ympäristön tilasta ja tarpeista sekä opiskelijoiden terveydestä ja hyvinvoinnista. Tätä tietoa saamme esimerkiksi valtakunnallisista kouluterveyskyselyistä, Valterin omasta hyvinvointikyselystä ja toimintakykytiedon koonneista. Lisäksi laadullista tietoa saadaan kouluyhteisön hyvinvoinnin havainnoinnista ja monialaisissa tiimeissä käydyistä keskusteluista arjen ilmiöistä.

3. Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Kouluympäristömme turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota ja se on suunniteltu oppilaiden ja henkilökunnan tarpeiden pohjalta. Kouluyhteisön turvallisuutta käsitteleviä suunnitelmia ja muita asiakirjoja ovat:

- Valterin opetussuunnitelmat: Valteri OPS esiopetus ja Valteri OPS Perusopetus vuosiluokat 1-9
- Valterin valmiussuunnitelma
- Toimipistekohtaiset turvallisuus- ja pelastussuunnitelmat sekä kriisisuunnitelma
- Valterin aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma
- Valterin ohjaussuunnitelma
- Oppilaskohtaiset turvasuunnitelmat
- Erikoistilojen ja -tilanteiden suunnitelmat ja käyttöohjeet kuten aineluokat, kuntosali, uima-allastilat, käytänteet oppilaiden vastaanottamiseen ja saattamiseen koulukuljetuksessa
- Valteri-koulun järjestyssäännöt
- Laatutyö (toimintakäsikirja)
- Terveystarkastukset, terveys- ja hyvinvointikyselyt ja muut kartoitukset
- Turvallisuutta lisäävät henkilöstön koulutukset ja perehdytykset
- Trimmikoulutus allastyötä tekeville
- Häätäensiapu-koulutus koko henkilöstölle ja EA1- ja EA2 -kurssit kohdennetulle henkilöstölle
- LOVE-tentit (lääkehoidon osaaminen)
- MAPA-koulutus
- *Vintran yleinen poikkeama* -lomake täytetään muissa tilanteissa kuin oppilashuollollisissa tilanteissa, esim. tapaturma tai lääkepoikkeama.

Kouluympäristön hyvinvoinnin ja turvallisuuden tarkastaminen toteutuu yhteistyössä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Tarkastuksessa hyödynnetään opiskeluhooltoon luotuja monialaisia rakenteita. Hyvinvointitietoa kerätään ja saadaan toimintakykyarvioista, terveystarkastuksista, kouluterveyskyselyistä ja Valteri-tasoisesta hyvinvointikyselyistä, palo- ja turvallisuustarkastuksista, turvakävelyistä, työterveyshuollon ja työsuojelun suunnitelmista ja ohjelmista, työpaikkaselvityksistä, TUTKA-kyselyistä, laatutyöstä ja auditoinneista sekä riskikartoituksista. Henkilöstöä, oppilaita ja huoltajia kuullaan säännöllisesti ja heidän kehittämis ehdotuksiaan ja huomioitaan oppimisympäristön turvallisuudesta, viihtyvyydestä ja

kunnosta hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Kaikissa toimipisteissä järjestetään säännölliset tapaamiset kiinteistöjen omistajan (Senaatti) kanssa. Tapaamisissa tarkastellaan kiinteistöjen kuntoa, sovitaan parannuksista ja suunnitellaan toimenpiteitä.

3.1 Kouluun kiinnittyminen ja poissaolot

“Koulu on lapselle ja nuorelle tärkeä kehitysympäristö niin oppimisen kuin sosiaalisen kehityksenkin kannalta. Ongelmalliset poissaolot voivat vaikuttaa merkittävästi oppimiseen, hyvinvointiin ja tulevaisuuden valintoihin. Haasteet kouluun lähtemisessä ja siellä olemisessä kuormittavat oppilaan lisäksi myös perhettä sekä koulua.

Koulupoissaoloihin puuttuminen varhaisessa vaiheessa on tärkeää, sillä oppimisen kannalta kaikenlaiset poissaolot koulusta ovat poissaoloja opetuksesta. Oppilaan poissaolo koulusta voi kertoa flunssaan sairastumisen tai ennalta anotun loman sijaan myös siitä, että kaikki ei ole kohdallaan oppilaan elämässä. Poissaolojen seurannasta saatava tieto kertoo osaltaan oppilaiden hyvinvoinnista ja sitä voi hyödyntää yksilön, ryhmän, koulun ja opetuksen järjestäjän näkökulmasta.” (Kiva, kun tulit! Pieni opas koululäsnäolon tueksi ja poissaolojen vähentämiseksi. Valteri 2024)

Oppilaiden kouluun kiinnittyminen ja poissaolot on kuvattu Valterin perusopetuksen opetussuunnitelmassa. Poissaoloihin puuttumiseen liittyvät valtakunnalliset määräykset eivät koske esiopetusta, mutta kiinnitämme erityistä huomiota kouluun kiinnittymiseen ja oppimisen seurantaan.

Poissaolojen seuranta ja varhainen puuttuminen:

- Poissaoloihin puututaan aina välittömästi poissaolojen syystä riippumatta.
- Opettaja seuraa poissaoloja ja viestii niistä kotiin Wilma-merkinnöillä.
- Opettaja keskustelee oppilaan kanssa poissaoloista heti ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin (Wilmassa lomake).
- Oppilaan pedagogisten tukitoimien riittävyys tarkastetaan.
- Konsultoidaan opiskeluhoollon henkilöstöä tarvittaessa ja mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen perustuu poissaolojen säännölliseen seurantaan:
 - Tietoja kerätään yksilö-, luokka-, koulu- ja Valteri-tasoisesti.
 - Toimipisteiden yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän tarkistuspisteet ovat syys- ja talviloma.

- Tietojen perusteella suunnitellaan toimet, joilla lisätään kouluun kiinnittymistä ja koululäsnäoloa.

[Linkki perusopetuksen opetussuunnitelmaan](#) ja Vintrasta löytyvään [Kouluun kiinnittyminen ja poissaolot -tietopakettiin](#).

3.2 Tapaturmien ehkäiseminen ja ensiavun järjestäminen

Tapaturmien ehkäisy on osa kaikkea koulumme toiminnan ja toimintaympäristön suunnittelua. Tapaturmien ehkäisyssä kiinnitetään huomiota koulun fyysiseen, psyykkiseen ja pedagogiseen turvallisuuteen: koulun hyviin perusrakenteisiin, oppimisympäristöön ja koulumatkoihin.

Jokaisella työntekijällä on vastuu puuttua turvallisuutta heikentävään epäkohtaan heti sen huomattaessaan ja tiedottaa siitä sovitulla tavalla. Tilanteet arvioidaan tarpeen mukaan uudelleen ja käytäntöjä muutetaan turvallisen kouluyhteisön luomiseksi.

Tapaturman sattuessa

Ensiapu pienissä tapaturmissa ja lievissä sairauksissa annetaan tiimeissä, koska koko henkilöstöllä on ensiapuosaaminen ajan tasalla. Vaativammissa tilanteissa on käytettävissä koulun sairaanhoitajan, terveydenhoitajan tai lääkärin palvelut ja tarvittaessa oppilaat ohjataan hoitoon.

Opettaja, jonka tunnilla tai valvonnan alaisena tapaturma sattui, ohjaa oppilaan hoitoon ja ilmoittaa asiasta huoltajille ja apulaisrehtorille aina, vaikka tapaturma ei vaatisikaan sillä hetkellä lääkärin hoitoa.

Koulupäivän aikana sattuvat pienet tapaturmat hoidetaan koulussa. Jos koululla annettu hoito ei riitä, niin kiireettömissä hoitoa vaativissa tilanteissa huoltaja voi viedä oppilaan julkisen terveydenhuollon piiriin päivystysvastaanotolle tai hammashoitolaan riippuen siitä, millaisesta tapaturmasta on kyse. Kouluaajalla tapahtuneesta tapaturmasta johtuvat julkisen terveydenhuollon kustannukset korvataan. Koulussa täytetään aina tapaturma-/poikkeamailmoitus Vintrassa.

Järjestyssäännöt

Järjestyssääntöjen tarkoituksena on varmistaa opetukseen osallistuvan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (POL 29 § 1 mom.). Järjestyssäännöillä edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä (POL 29 § 4 mom.)

Järjestyssäännöt on luotu yhdessä oppilaiden ja koulun henkilöstön kanssa. Järjestyssäännöissä painotetaan muiden kanssa yhdessä työskentelyä, oppimista ja turvallista ja viihtyisää oppimisympäristöä.

Valteri-koulun järjestyssäännöt päivitettiin lukuvuoden 2025-2026 aikana. Tähän osallistettiin oppilaita, huoltajia ja koulun henkilöstöä. Perusopetuslain 29 §:n puhelimiin ja muihin mobiililaitteisiin liittyvän sääntelyn tarkoituksena on luoda perusopetukseen työrauhaa, edistää oppimista ja oppimiseen keskittymistä, rajoittaa puhelimen oppimista häiritsevää käyttöä, edistää liikunnallista elämäntapaa ja tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimista kasvokkain sekä mahdollistaa puhelimen käyttö oppimistarkoituksessa ja terveydellisistä syistä.

Nykyiset järjestyssäännöt: [LINKKI](#)

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käyttö on koulussa kielletty. Ennaltaehkäisevää päihdetyötä tehdään terveystiedon opetussuunnitelman toteuttamisen yhteydessä sekä osana terveystarkastuksia. Terveystietäjä/sairaanhoitaja keskustele oppilaan kanssa päihteiden käytöstä, antaa tietoa niiden terveyshaitoista, tunnistaa ja tarvittaessa puuttuu päihteiden käyttöön. Tapaamisissa on hyvä mahdollisuus myös tukea ja kannustaa lapsen ja nuoren päihteettömyyttä.

Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen, ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. Kiellettyjä ja vaarallisia esineitä ja aineita ovat muun muassa alkoholi, tupakkalain tarkoittama tupakka ja muut tupakkatuotteet, kuten sähkökupakka ja nuuska, huumausainelain tarkoittamat huumausaineet, veitset, ampuma-aseet, voimakkaat laserosoitimet sekä vastaavat esineet ja aineet.

Jos kouluympäristössä havaitaan tupakkatuotteiden, alkoholin tai muiden päihteiden käyttöä noudatetaan *Valteri-koulun kasvatuskeskustelut ja kurinpidolliset keinot* -ohjeistusta ja tehdään lastensuojeluilmoitus. Oppilas tulee lisäksi ohjata opiskeluhoillon palveluiden piiriin ja hänen tuekseen tulee koota monialainen asiantuntijaryhmä.

3.3 Yksilökohtaisen opiskeluhuollon määritelmä

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluja, yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista opiskeluhoolltoa sekä koulutuksen ja opetuksen tueksi järjestettäviä sosiaali- ja terveystarkastuksia erityisoppilaitoksissa. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeää on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Yksilökohtainen opiskeluhoollto on oppilaalle ja perheelle aina vapaaehtoista, ja ammattilaiset osallistuvat työskentelyyn oppilaan tai huoltajan suostumuksella. Oppilaan näkemykset huomioidaan häntä koskevissa asioissa iän ja kehitystason mukaisesti. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon rekisteriin sisältyviä tietoja ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen kuin kyseisen yksilökohtaisen opiskeluhoollon palvelun järjestämiseen ja toteuttamiseen. Oppilasta tai muuta yksityistä henkilöä koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 30 kohdan mukaisesti.

3.4 Opiskeluhoolltopalvelut

Psykologi- ja kuraattoripalveluissa opiskeluhoollon psykologi ja kuraattori antavat opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, jolla edistetään kouluyhteisön hyvinvointia ja yhteistyötä oppilaiden perheiden ja muiden läheisten kanssa sekä tuetaan oppilaiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Kouluterveydenhuollon palveluihin kuuluu oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen lisäksi kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta. Kouluterveydenhuollossa seurataan ja edistetään oppilaan kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia vuosiluokittain tehtävillä terveystarkastuksilla. Laaja terveystarkastus tehdään 1., 5. ja 8. luokalla. Kouluterveydenhoitajan ja koululääkärin tekemään tarkastukseen kutsutaan oppilaan lisäksi hänen huoltajansa.

3.5 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoolltopalveluihin

Henkilöstöllä on velvollisuus tiedottaa oppilaita ja huoltajia oikeudesta opiskeluhoolltopalveluihin. Kun henkilöstöllä herää huoli lapsen oppimisesta tai hyvinvoinnista, he ottavat asian ensin puheeksi lapsen huoltajan kanssa tai ikä- ja kehitystaso huomioiden oppilaan kanssa. Lapsen tilanteen selvittäminen ja arviointi voi alkaa konsulttoimalla opiskeluhoollon toimijoita tai kutsumalla koolle yksilökohtainen monialainen opiskeluhoolltoryhmä. Opiskeluhoollon palvelut ovat oppilaalle ja

huoltajalle aina vapaaehtoisia, mutta koulun työntekijällä on velvollisuus ohjata palveluiden piiriin. Opiskeluhoollon palvelut tarjotaan lain säätämässä määräaajoissa [Linkki](#).

Jos henkilöstön jäsen arvioi oppilaan tarvitsevan opiskeluhoolltopalveluita, on hänen otettava viipymättä yhteyttä kouluterveydenhuollon työntekijään tai opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, täytyy oppilaalle ja huoltajalle antaa tieto yhteydenotosta. Tilanteissa, joissa oppilaalle on tehty päätös kurinpitotoimista tai opetukseen osallistumisen epäämisestä, oppilaalle järjestetään tarvittava opiskeluhoollto. [Linkki](#)

Valteri-koulussa pyritään ennaltaehkäisemään ja puuttumaan nopeasti haastaviin tilanteisiin kouluarjessa. Tästä syystä tilanteissa, jossa oppilas on väkivaltainen, käyttäytyy aggressiivisesti tai muutoin uhkaavasti itseä, toista oppilasta tai henkilökuntaa kohtaan, täytetään opiskeluhoollollinen poikkeamalomake Wilmassa (muistiot-välilehti). Poikkeamalomakkeen täyttää se työntekijä, joka tilanteessa on ollut. Kun lomake on täytetty, siitä ilmoitetaan omalle esihenkilölle. Tarvittaessa oppilas ohjataan opiskeluhoolltopalveluihin ja/tai kutsutaan monialainen asiantuntijaryhmä koolle. Opiskeluhoollollisten poikkeamien perusteella voidaan myös kohdistaa yhteisöllistä opiskeluhoolltotyötä sekä koulutusta ja tukea henkilöstölle.

3.6 Monialainen asiantuntijaryhmä

Opiskeluhoollollisen huolen ilmetessä kootaan monialainen asiantuntijaryhmä yksittäisen oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseksi. Yksilöllisen opiskeluhoollon lähtökohtana on varhainen puuttuminen ja tuki oppilaalle.

Asiantuntijaryhmän muodostaminen ja kokoonpano perustuvat oppilaan tai huoltajan kirjalliseen suostumukseen. Monialaisessa asiantuntijaryhmässä sovitut opiskeluhoollon järjestämisen ja toteuttamisen kannalta välttämättömät tiedot kirjataan Wilma-tietojärjestelmässä olevaan opiskeluhoolltokertomukseen. Monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoolltorekisterin rekisterinpitäjä on opetuksen järjestäjä Valteri-koulu, ja rekisterin vastuuhenkilöinä toimivat toimipisteiden apulaisrehtorit. Monialaisen asiantuntijaryhmän toiminnasta on tehty prosessikuvaus, joka löytyy [Valterin toimintakäsikirjasta](#).

3.7 Oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet

Valteri-koulussa kerätään ja koostetaan tietoa monialaisesti oppilaan koulupäivänaikaisesta toimintakyvystä ja hyvinvoinnista pääasiassa avuntarpeen arvioiden ja toimintakykyarvion avulla. Edellä mainituista arvioista saadaan myös ne tiedot, jotka ovat tarpeellisia terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Valteri-koulun toimipisteissä toteutetaan eri tavoin kouluterveydenhuollon palveluita. Osassa toimipisteitä kouluterveydenhoitaja suorittaa laajat terveystarkastukset (1, 5 ja 8 lk.) yhdessä lääkärin kanssa ja osassa ne toteutetaan hyvinvointialueen palveluilla. Tästä syystä *Oppilaan oppiminen ja hyvinvointi koulussa*-lomakkeen käyttö ja toimintakäytänteet voivat vaihdella toimipisteiden välillä. Lomakkeen käyttöön pyydetään aina kirjallinen suostumus huoltajalta ja 15 vuotta täyttäneeltä oppilaalta.

3.8 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion, turvaruokan tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Lääkehoidon perustana on valtakunnallinen opas turvallisen lääkehoidon toteuttamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa. Haluamme varmistaa yhteiset toimintatavat lääkehoidon toteuttamiseksi ja sitoudumme sovittuihin toimintatapoihin. Valteri-koulun toimipisteiden terveydenhuollon ammattilaiset tarkistavat tiedot koulupäivän aikaisesta erityisruokavaliosta sekä lääkityksestä syyslukukauden alkaessa huoltajilta kotiin täytettäväksi annettavalla lomakkeella ja toimittavat tarvittavat tiedot ravitsemispalveluille ja tarvittaville koulun työntekijöille.

Turvaruoka on terveydellisin perustein myönnettävä erityisruokavalio, jonka tarkoituksena on taata riittävä ravinnonsaanti koulupäivän aikana. Se on tarkoitettu tukemaan lapsen kasvua ja kehitystä tilanteissa, joissa vakavat syömisestä haasteet estävät tavanomaisen kouluruuan nauttimisen. Lievä valikoiva syöminen ei ole peruste turvaruualle. Turvaruoka pyritään järjestämään osana kouluruokailua, jolloin lapsella on mahdollisuus osallistua ruokailuun tasavertaisesti.

Turvaruokavaliota ja sen tarvetta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Oppilaalle tulee laatia yksilöllinen harjoitussuunnitelma, jonka tavoitteena on ruokavalion asteittainen laajentaminen. Turvaruuan myöntäminen perustuu aina terveydenhuollon arvioon. [Turvaruokaohjeistus löytyy Vintrasta.](#)

Oppilaan turvallisen lääkehoidon toteuttamisessa huoltajilla on vastuu ilmoittaa koulupäivän aikaisesta erityisruokavaliosta ja lääkityksestä koulun henkilökunnalle oppilaan aloittaessa koulun Valterissa. Kodin tehtävänä on huolehtia, että ensiapulääkkeet ovat voimassa olevia ja ohjeistus

tiedotettu terveydenhuoltoon. Lääkkeessä tulee olla oppilaan nimi näkyvissä ja ne kulkevat repussa mukana. Lääkkeet toimitetaan koululle dosetissa, jossa on mukana ajan tasalla oleva lääkelista eli lääkkeiden nimet, vahvuudet ja antoajat. Vastuu lääkelistan päivittämisestä ja lääkemuutoksista tiedottamisesta on ensisijaisesti huoltajilla.

Valteritasoinen lääkehoitosuunnitelma löytyy [Vintrasta](#).

4. Yhteistyö oppilaiden ja perheiden sekä muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

4.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen ja opiskeluhooltopalveluiden osallisuus

Valteri-koululla on laajat ennaltaehkäisevää tukea, hoitoa ja kasvatusta tarjoavat rakenteet koulun sisällä ja yhteistyötä tehdään useiden eri toimijoiden kanssa koulun ulkopuolelle. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja kokonaisvaltaisen kasvun tukeminen perustuu yhteistyöhön oppilaiden, oppilaiden huoltajien, oppilasta tukevan verkoston ja koulumme toimijoiden kesken. Koulun yhteisöllinen opiskeluhoollollinen työ tähtää lasten tasapainoiseen ja turvalliseen kehitykseen, kasvuympäristöön ja sosiaalisiin suhteisiin. Oppilaanohjauksella on tärkeä tehtävä tukea oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista oppilaan voimavarat ja vahvuudet huomioiden. Ohjaustyöhön oppilaiden ja huoltajien kanssa osallistuu Valteri-koulussa koko moniammatillinen henkilöstö. Ohjauksen merkitys korostuu koulunkäynnin nivelvaiheissa, siirtymisessä lähikouluun sekä jatko-opintoihin. Yksityiskohtaisempaa tietoa löytyy [Valterin ohjaussuunnitelmasta](#).

Opiskeluhooltolain mukaisesti oppilaan ja vanhempien osallisuus nähdään tärkeänä yhteistyön toimintaperiaatteena. Huoltajat ja oppilaat kutsutaan toimipisteiden yhteisöllisten opiskeluhooltoryhmien tapaamisiin ennalta sovitusta aiheista. Valteri-koulun opiskeluhooltosuunnitelma päivitetään lukuvuoden alussa. Opiskeluhooltosuunnitelman päivitys pyritään tekemään huoltajien edustuksen kanssa. Toimipisteiden oppilaskunnilla on tärkeä rooli oppilaiden osallistamisessa yhteisölliseen työhön ja heidän näkökulmansa esille tuomisessa kaikessa koulun toiminnassa. Perheryhmiin osallistuminen tarjoaa vanhemmille mahdollisuuden kokea kouluarkea, saada vertaistukea ja osallistua yhteisöllisen työn suunnitteluun ja toteutukseen. Valteri-koulussa järjestetään vanhempainiltoja tiimi-, toimipiste- ja Valteri-tasoisesti lukuvuosittain sekä erilaisia perheille avoimia tapahtumia toimipisteittäin. Oppilaita ja huoltajia osallistetaan yhteisölliseen työhön Valteri-koulun opiskeluhoollon lukuvuosikellon teemojen mukaisesti.

4.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Toimipistekohtaiset opiskeluhooltoryhmät suunnittelevat ja toteuttavat henkilöstön perehdyttämisen yhteisölliseen työhön ja varmistavat riittävän osaamisen tason toimipisteessä. Opiskeluhooltoryhmien loppuarviointien ja Valterin sisäisten auditointien perusteella opiskeluhoollon ohjausryhmä suunnittelee koulutuksia ja työkaluja yhteisöllisen työn

kehittämiseksi. Yhteisöllistä työtä toteutetaan toimipisteissä yhteisen opiskeluhoollon lukuvuosikellon teemojen mukaisesti.

4.3 Opiskeluhoollon monialainen yhteistyö

Valteri-koulun oppilaat tarvitsevat oppimisen tukea. Heidän oppimisensa ja sitä tukevan kuntoutumisen järjestämiseksi tehdään tiivistä monialaista yhteistyötä opetuksen, kuntoutuksen ja opiskeluhooltopalveluiden välillä. Opiskeluhoollon monialainen yhteistyö huomioidaan aina lähikoulujaksoilla, lähikouluun siirtymisessä, sairaalaopetuksen yhteydessä sekä jatko-opintoihin siirryttäessä.

4.4 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Valteri-koulun oppilaat tarvitsevat koulunkäynnin ja kuntoutuksen lisäksi usein hyvinvointialueiden tarjoamia erikoissairaanhoidon sekä terveydenhuollon- ja sosiaalityön palveluja, joten verkostotyö näiden tahojen kanssa on välttämätöntä. Yhteistyötä tehdään nuorisotoimen, seurakuntien, poliisin ja kolmannen sektorin kanssa. Opettajan, rehtorin ja apulaisrehtorin lisäksi keskeisiä verkostotyöntekijöitä opiskeluhoollossa ovat sosiaalityöntekijä/kuraattori, sairaanhoitaja/terveydenhoitaja, erikoislääkäri ja psykologi. Terapeutit tekevät oppilaan toimintakykyä ylläpitävää ja edistävää yhteistyötä hyvinvointialueiden palveluiden kanssa. Laillisuuskasvatuksessa ja koulun sisäisen turvallisuuden tukemisessa merkittävä yhteistyökumppani on poliisi. Poliisia konsultoidaan toimipisteissä matalalla kynnyksellä aina tarvittaessa. Toimipisteet myös verkostoituvat uusien yhteistyökumppaneiden kanssa toiminta-alueillaan oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseksi ja edistämiseksi.

4.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen

Opiskeluhooltotyöstä tiedottamisen suunnitelma laaditaan toimipistekohtaisissa yhteisöllisen opiskeluhoollon ryhmissä. Tiedottamisessa on huomioitava tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille. Tiedottamisessa täytyy huomioida saavutettavuus, erityisesti oppilaiden osalta. Valterin opiskeluhoollon ohjausryhmä tiedottaa toiminnastaan henkilöstölle Vintrassa, Teamsissa ja julkisesti Valterin nettisivuilla ja tarvittaessa sosiaalisessa mediassa.

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

5.1 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi (kiusaaminen, väkivalta, päihteet, häirintä)

Oppilaalla/opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisessa opiskeluympäristössä oppilas voi keskittyä opiskeluun ilman pelkoa kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä ja väkivallasta. Jokainen voi kokea itsensä hyväksytyksi sellaisena kuin on uskaltaen tuoda omat näkemyksensä ja mielipiteensä esille.

Kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta ovat opiskeluympäristöissä yksiselitteisesti kiellettyjä. Oppilas tai koulun henkilöstö ei saa kiusata eikä syrjiä ketään eikä vaarantaa muiden turvallisuutta tai terveyttä. Asian varhainen käsittely yhdessä huoltajien kanssa edistää lasten ja nuorten kokeman kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän tai väkivallan päättymistä. Opettajalla tai rehtorilla on velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle.

Oppilaan kokema kiusaaminen, häirintä, syrjintä tai väkivalta voi tulla esille oppilaan, huoltajan tai henkilöstön kertomana. Työntekijän, jolle asia tulee tietoon, on velvollisuus selvittää tilanne ja myös puuttua tunnistettuun kiusaamiseen, häirintään, syrjintään ja väkivaltaan niin, että se päättyy opiskeluympäristössä. Selvittämisessä on huomioitava erityisesti oppilaiden kuuleminen. Oppilaiden välisiä tilanteita ratkaistaessa on tärkeää huomioida lasten ikä ja kehitystaso.

Kouluympäristössä syntyy säännöllisesti oppilaiden välisiä erimielisyyksiä ja riitoja. Henkilöstö tukee ja ohjaa oppilaita keskinäisten erimielisyyksien selvittelyyn. Kiusaamiseksi tilanne muuttuu, kun henkilö kokee tilanteen kiusaamiseksi. Tekijöitä voi olla yksi tai useampi ja kiusatun on vaikea puolustautua tilanteissa. Kiusaamisen hallinnassa tärkeää on ennaltaehkäisevä työskentely, välitön puuttuminen tilanteisiin ja niiden selvittäminen.

Kun kiusaaminen tulee tietoon, koulun henkilökunnalla on velvollisuus arvioida tilanne ja tutkia miten asiaa on selvitetty yhteisössä sekä puuttua tunnistettuun kiusaamiseen, häirintään tai väkivaltaan niin, että se päättyy.

1. opettaja (tai tilanteesta riippuen, muu henkilöstön jäsen) ottaa asianosaiset kuultavaksi. Jos syntyy epäily, että aikuinen kiusaa oppilasta, on asiaan puututtava heti ja vietävä tieto esihenkilölle, joka vastaa asian selvittämisestä.
2. Oppilaita kuullaan tasapuolisesti
3. Opettaja (tai muu henkilöstön jäsen) arvioi tilanteen ja harkitsee asian vakavuuden. Jatkotoimenpiteet ratkaistaan oppilaiden ikä- ja kehitystasolle sopivalla tavalla
4. Asiaa käsittelevä aikuinen on yhteydessä huoltajiin. Heille kerrotaan oppilaiden kertoma tilanteen kulku, aikuisen tekemä tilannearvio ja tapahtuneesta johtuvat jatkotoimenpiteet.
5. Asianosaiset aikuiset seuraavat aktiivisesti sovittujen toimenpiteiden toteutumista.
6. Jos asia on pitkittynyt, vaikea tai vaatii muutoin opiskeluhoollon toimia, ohjataan oppilas opiskeluhoollon piiriin ja kootaan monialainen asiantuntijaryhmä.

Koulussa saattaa ilmetä myös seurusteluväkivaltaa, johon aikuisten tulee puuttua.

Seurusteluväkivalta voi pitää sisällään kaikkia väkivallan muotoja: henkistä, digitaalista, fyysistä, taloudellista ja seksuaaliväkivaltaa. Jokaisen aikuisen tehtävä on tukea nuoria turvalliseen seurusteluun. Kotona ja koulussa on tärkeää keskustella erilaisista suhteista, omien ja toisen rajojen kuuntelun tärkeydestä ja siitä mistä hyvän, turvallisen ja tasa-arvoisen suhteen tunnistaa.

Lisätietoa ja ohjeita (mm.): <https://nuortenexit.fi/nuorille/seksuaalivakivalta/seurusteluvakivalta/>

5.2 Uhkaava käytös, vaaralliset ja haitalliset aineet ja esineet

Uhkaava käytös

Oppilas voi käyttäytyä itseään tai ympäristöään uhkaavalla tavalla, ja hän saattaa tuoda kouluun vaarallisia tai haitallisia aineita tai esineitä. Mikäli koulussa on syntynyt epäily oppilaaseen kohdistuneesta väkivallasta koulupäivän aikana, koulumatkalla tai vapaa-aikana, oppilas ohjataan kouluterveydenhuoltoon, joka vastaa oppilaan jatkohoitoon ohjauksesta. Tapahtuneesta informoidaan huoltajia ja opiskeluhoolltoa. On myös erityistilanteita, joista ei keskustella huoltajien tai lapsen kanssa etukäteen, kuten epäily lapsen kohdistuneesta väkivallasta tai hyväksikäytöstä. Asianosaiset aikuiset selvittävät tapahtumaa, päättävät jatkotoimenpiteistä ja tekevät tarpeen mukaan rikos- ja/tai lastensuojeluilmoituksen ja vastaavat tapahtuman dokumentoinnista Wilmaan (opiskeluhoollolliset poikkeamat)/Nappulaan/Sagaan. Huomioi kirjaamisessa salassapitovelvollisuus

ja asiayhteys. Jos olet epävarma, pyydä neuvoa esihenkilöltä. (Lisätietoa [Lastensuojelun käsikirjasta](#).)

Oppilaan käyttäytyessä itseään tai ympäristöään uhkaavalla tavalla, rehtorilla tai koulun opettajalla on perusopetuslain mukaiset kurinpidolliset keinot käytössä. Nämä käytännöt on kuvattu [Kasvatuskeskustelut ja kurinpidolliset keinot Valteri-koulussa](#) dokumentissa.

Oppilaiden aiheuttamista uhkaavista tilanteista tehdään aina kirjallinen opiskeluhoollollinen poikkeamalomake.

Huolehdi, että:

- Teet salassapidon estämättä rikosilmoituksen (tai että joku toinen koulun henkilöstöön kuuluva tekee sen), kun epäilette lievää pahoinpitelyä, muuta henkeen tai terveyteen kohdistuvaa rikosta tai lapseen kohdistuvaa seksuaalirikos epäilyä tai alle 15-vuotiaan nuoren tekemää, rikoksen tunnusmerkit täyttävää tekoa. Ilmoitus on oikeus tehdä myös, jos on tehtävissään saanut tietoja, joiden perusteella on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi.
- Tarvittaessa asiaa käsittelevä aikuinen tekee ilmoituksen sosiaalihuoltoon ja lastensuojeluun seuraavissa tilanteissa:
 - Jos olet tehtävissäsi saanut tietää henkilöstä, jolla on ilmeinen sosiaalihuollon tarve, sinun on ohjattava häntä hakemaan sosiaalipalveluja, tai jos henkilö antaa suostumuksensa, otettava yhteyttä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen tuen tarpeen arvioimiseksi. Samojen tietojen perusteella ei tarvitse tehdä lastensuojeluilmoitusta.
 - Jos suostumusta ei voida saada ja henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii, ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta on tehtävä viipymättä salassapitosäännösten estämättä.
 - Lastensuojeluilmoitus tulee tehdä, kun lapsen hoidossa ja huolenpidossa havaitaan laiminlyöntejä, kun olosuhteet ovat lapsen kehitystä vaarantavat tai kun lapsen käyttäytyminen huolestuttaa: esimerkiksi oppilas laiminlyö koulunkäynnin, kantaa ikätasoonsa nähden suhteetonta vastuuta perheen arjesta tai oppilaalla on rikoksilla oireilua, päihteiden käyttöä, mielenterveysongelmia tai itsetuhoisuutta.
- Oppilas voi joutua korvaamaan vahingon, jonka hän on aiheuttanut tahallaan tai huolimattomuuttaan henkilökunnan jäsenelle tai toiselle oppilaalle. Korvaamisessa sovelletaan vahingonkorvauslakia.

- Jos oppilas on aiheuttanut vahinkoa koulussa henkilökunnan valvonnassa, on harvinaista, että vanhempien katsottaisiin olevan vahingonkorvausvastuussa.

Opetushallituksen ohjeistukset perusopetuslain mukaisiin kurinpitokeinoihin: [Linkki](#)

Valterissa on vaativien oppilastilanteiden varalta laadittu toimenpiteiden Tsekkauslista, joka löytyy Vintrasta. Tsekkauslistan avulla tarkistetaan toimintamallit koulupäivän aikana ja sen ulkopuolella, miten tilannetta on ennakoitu, mihin tapahtunut kirjataan ja mistä tieto löytyy, jos asiaan pitää palata.

Vaativa tilanne on esimerkiksi:

- oppilas toimii hallitsemattomasti eikä ole enää aikuisen sanallisessa ohjauksessa, arjen keinot eivät toimi, esimerkiksi:
 - kaataa tai heittelee kalusteita tai tavaroita
 - tarkoituksellisesti hajottaa koulun tai toisten omaisuutta
- lyö, nipistää, puree, potkii tai puristaa vahingoittavasti aikuista tai toista oppilasta esimerkiksi niin, että todella sattuu, jotain rikkoutuu, on vakavasti uhkaileva, ylisexualisoitunut, kontrolloimaton käytös, itsetuhoinen puhe tai käytös
- karkailu

Vaativaksi koettua käyttäytymistä pyritään ennaltaehkäisemään tukemalla oppilaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja, laatimalla oppilaalle yksilöllinen lukujärjestys ja sijoittamalla henkilökuntaa oppitunneille tarpeen mukaan. Erityishuomiota ja -valvontaa tarvitsevat oppilaat ovat henkilökunnan tiedossa, toimintatapoihin ja tiedonkulkuun on sovittu yhteisiä tapoja. Lisäksi toimipisteissä on luotu malleja käytöksellään reagoivien oppilaiden ja koulupäivän sujuvuuden turvaamiseksi (Ohjurit, Hälytysrinki, oppilaan turvasuunnitelma). Arjessa toimivat aikuiset havainnoivat koulun jokaisen oppilaan psyykkistä hyvinvointia, kuormittumista ja sopivat keinoja oppilaan myönteisen käyttäytymisen tukemiseen.

Valteri-koulun henkilökuntaa on koulutettu työskentelemään MAPA-ajattelutavan (Management of Actual or Potential Aggression) mukaisesti ennaltaehkäisemään ja ennaltaehkäisemään haastavia tilanteita. Monialaisissa luokkatiimeissä sovitaan oppilaisiin liittyvät toimintatavat MAPAn mukaisesti. Haastavien tilanteiden läpikäyminen, jälkipuintikeskustelut, kuuluvat koulumme toimintakulttuuriin. Haastavasti käyttäytyvä oppilas pyritään rauhoittamaan keskustelemalla ja mahdollistamalla oppilaan rauhoittuminen. Opettaja voi poistaa oppilaan luokasta ja ohjata hänet rauhoittumaan valvotusti. Oppilaan fyysinen rajoittaminen on aina äärimmäinen keino ja siinä

oppilasta pidetään kiinni rauhallisesti ja arvostavasti. Rajoittamistilanteissa on mukana vähintään kaksi aikuista.

vaaralliset ja haitalliset aineet ja esineet

Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista. Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla tai koulun opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.

Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain oppilaan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita sekä esineitä tai aineita, joita käytetään oppimisen tai opetuksen häiritsemiseen. Esineen tai aineen haltuunotossa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslaissa. Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita on voimassa ajan, jolloin oppilas osallistuu opetussuunnitelman tai opetuksen järjestäjän hyväksymän työsuunnitelman opetukseen tai toimintaan koulussa tai koulun ulkopuolella.

Esineiden ja aineiden haltuunotto on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Toimenpiteiden käyttö tulee kouluissa suunnitella ja ohjeistaa.

Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle. Esineiden ja aineiden haltuun ottaminen tulee kirjata ja toimenpiteestä on ilmoitettava oppilaan huoltajille mahdollisimman pian. Opettajan tai rehtorin haltuun ottama häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle oppitunnin tai koulun tilaisuuden päättymisen jälkeen. Jos on todennäköistä, että häirintä oppitunnin jälkeen jatkuu, häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle viimeistään työpäivän päättyessä.

Kielletyt esineet ja aineet luovutetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos oppilaalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan. Ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti. Esineiden ja aineiden

luovutus tulee järjestää mahdollisimman pian haltuunotosta. Haltuun otetut huumausaineet, ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat, ammuksien ja kaasusumuttimet sekä räjähteet tulee luovuttaa poliisille välittömästi. Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Esineiden ja aineiden hävittäminen ja luovuttaminen tulee kirjata.

Kiusaaminen ja häirintä sosiaalisessa mediassa

Somekiusaaminen on sosiaalisen median kanavissa tapahtuvaa kiusaamista. Somekiusaamiseen puuttuminen onkin erityisen vaikeaa, koska nimettömyys antaa mahdollisuuden erilaiselle häiriökäyttäytymiselle. Somekiusaamista tapahtuu kaikissa ikäryhmissä. Kiusaaja tai vihapostin lähettäjä ei aina edes itse tajua lähettämiensä viestien merkitystä vastaanottajalle.

Somekiusaamista voi olla esimerkiksi:

- nimittely
- haukkuminen
- pilkkaaminen
- uhkailu
- feikki-profiilien tekeminen
- valheellisten tietojen levittäminen
- kuvien tai tietojen julkaiseminen ilman lupaa

Lisätietoa somekiusaamisesta ja apua kiusaamiseen puuttumiseen: <https://somekiusaaminen.fi/> ja <https://www.someturva.fi/lessons/schools/>

Radikalisoituminen

Radikalisoituminen on prosessi, jonka aikana yksilön arvot, asenteet ja maailmankuva kärjistyvät, ja moraalikäsitteet muuttuvat. Radikalisoituminen nähdään usein prosessina, sen etenemiseen ja suunnan kääntämiseen voidaan pyrkiä vaikuttamaan. On kuitenkin tärkeää erottaa ennaltaehkäisyn kohteena oleva radikalisoituminen radikaalista ajattelusta ja radikalismista, jolla viitataan yhteiskunnan valtavirrasta poikkeaviin

uudistamispyrkimyksiin. Lue lisää radikalisoitumisesta, sen ennaltaehkäisystä ja puuttumisesta: <https://katsomusdialogi.fi/material/huolena-radikalisoituminen/>.

5.3 Seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäiseminen ja siihen puuttuminen koulussa

Lapseen ja nuoreen kohdistuvassa seksuaalisessa häirinnässä on kysymys heidän altistamisestaan ikään kuulumattomalle seksuaalisuudelle. Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan ei-toivottua käytöstä.

Suunnitelma ennaltaehkäisemiseksi:

- Henkilökunnan kouluttaminen ja tietoisuus asiasta (sisältöalueiden palaverit).
- Yhteistyö koteihin: Informoidaan toimipisteen ja THL:n suunnitelmasta esim. sähköisesti Wilman kautta, myös vanhempainillat hyvä tilaisuus ottaa puheeksi.
- Turva- ja tunnetaitokasvatus: Tunne- ja turvataitokasvatuksen avulla lapsille ja nuorille opetetaan taitoja, jotta he voisivat välttyä kaltoinkohtelulta, seksuaaliselta häirinnältä tai väkivallalta. Tunne- ja turvataitokasvatus myös rohkaisee kertomaan luotettavalle aikuiselle, jos jotakin on tapahtunut. Valteri-koulussa turva- ja tunnetaitoja opetetaan opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen taitojen sisältöjen ja tavoitteiden mukaisesti.
- Oppilaiden seksuaalikasvatus yksilöllisesti tai ryhmässä (myös kuntouttavat ryhmät)
- Kouluterveydenhuollon tarkastukset. Informoidaan myös omasta tehtäväkuvasta ja saavutettavuudesta.
- Nettikiusaamiseen ja -häirintään kiinnitetään huomiota: [Valterin digitaidot](#) sivuilla tarkempaa ohjeistusta

Suunnitelma puuttumiseen:

- Henkilökunnalla on velvollisuus puuttua ja selvittää tietoon tullutta seksuaalista häirintää, tarjota tukea, apua ja ohjata hoitoon oppilaan yksilöllisen tarpeen mukaan
- Oppilaalle järjestetään mahdollisuus keskusteluun henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin/sosiaalityöntekijän kanssa (7 vrk:n sisällä). Mahdollisuus seksuaalineuvojan keskusteluihin.
- Oppilas ohjataan tarpeen mukaisesti muihin opiskeluhoollon palveluihin
- Opiskeluhoollon konsultatiivinen tuki yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarpeen arvioimiseksi ja oppilaan tukemiseksi
- Henkilökunnalla on ilmoitusvelvollisuus huoltajille, (paitsi tilanteessa, jossa on syytä laittaa lapsen turvallisuus ilmoitusvelvollisuuden edelle)

- Seksuaalisen väkivallan epäilyssä on toimitettava aina välittömästi lääkärin arvioon, jotta voidaan dokumentoida ja tutkia asiat. Tuolloin myös rikosilmoitus viipymättä ja lastensuojeluilmoituksen tekeminen.

Suojaavia tekijöitä

Yhteiskunnalliset	Yhteisölliset	Yksilölliset
• Mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä (tehdä valintoja) • Oikeudenmukainen ja tasaveroinen kohtelu • Luottamus viranomaisiin ja palveluihin	• Turvalliset tilat, turvalliset aikuiset • Yhteisöllisyyden vahvistaminen • Riittävä tuki • Ennakoitavuuden ja pysyvyyden vahvistaminen • Positiiviset roolimallit • Huoltajien tuki ja vastuu	• Myönteiset sosiaaliset suhteet • Itsesäätely-, vuorovaikutus- ja tunnetaidot • Merkityksellinen tekeminen (jokin oma juttu, harrastaminen, työharjoittelu)

5.4 Kriisisuunnitelma

Toiminta kriisi- ja uhkatilanteissa

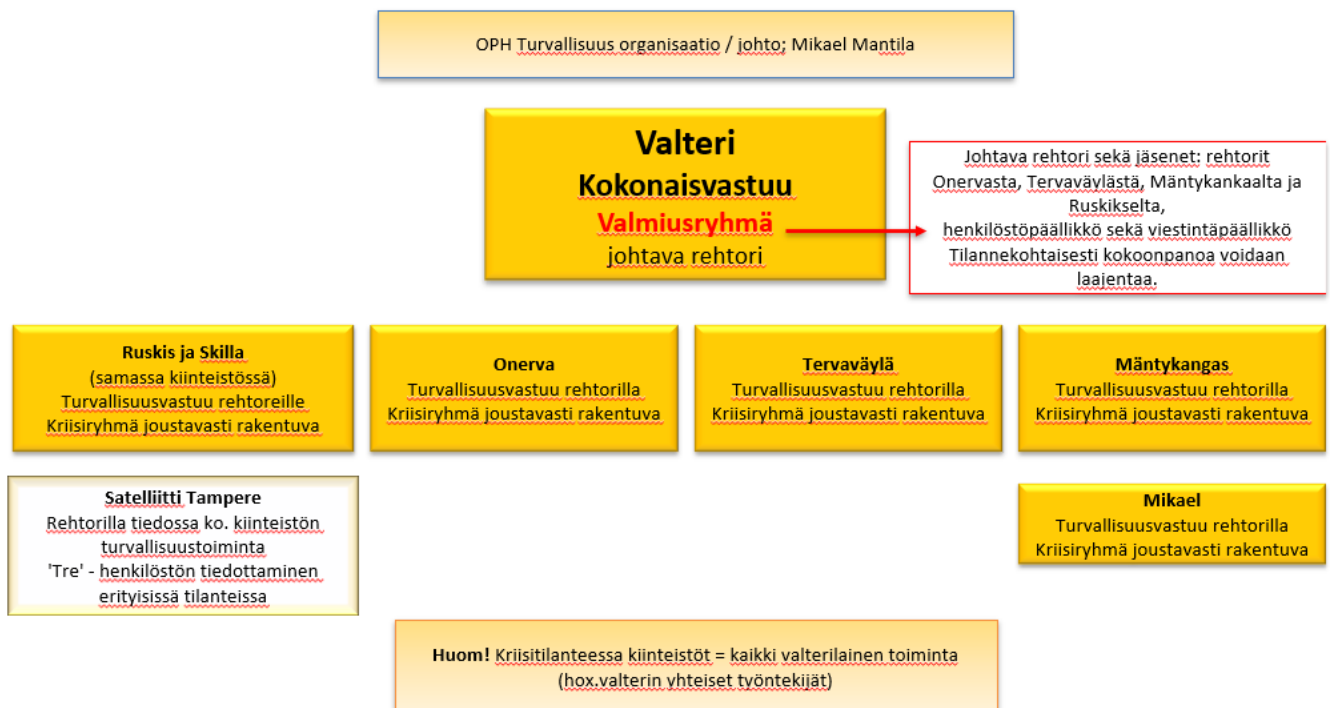
Valteri-koulussa on kuvattu koulun turvallisuutta koskevat ohjeet ja toimintatavat Valterin valmiussuunnitelmassa ja toimipistekohtaisissa varautumissuunnitelmissa: turvallisuus- ja pelastussuunnitelma ja kriisisuunnitelma.

Valmiussuunnitelmassa kuvataan Valteri-koulun toiminta ja sen turvaaminen häiriötilanteissa ja vakavissa poikkeusoloissa sekä toiminnan johtaminen, vastuut ja roolit ja toimijoiden yhteystiedot.

Turvallisuus- ja pelastussuunnitelmaan on kirjattu yksityiskohtaiset toimintaohjeet onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteissa. Toimipisteissä järjestetään säännöllisesti pelastautumissuunnitelman mukaisia turvakävelyjä sekä poistumis- tai suojautumisharjoituksia palo- ja pelastusviranomaisten kanssa.

Valteri-koulun jokaisessa toimipisteessä on oma kirjallinen, päivitetty kriisisuunnitelma, johon on kuvattu toiminta ja toimijat kriisitilanteissa. Pitäydymme yksikkökohtaisissa kriisisuunnitelmissa,

sillä Valterin yksiköt toimivat eri kaupungeissa ja hyvin erilaisissa toimintaympäristöissä. Toimipisteissä toimivien kriisiryhmien tulee tavata säännöllisesti lukuvuosittain. Lisäksi kriisiryhmien tehtävänä on laatia tilannekohtainen viestinnän suunnittelu ja suunnitelma kriisien jälkihoidosta. Rehtori vastaa tiedottamisesta koulun ulkopuolelle. Poikkeustilanteessa Valteri-koulussa toimii valmiusryhmä, joka linjaa ja ohjeistaa tarvittaessa koko koulun toimintaa. Suunnitelmia säilytetään Vintrassa ja ne on arkistoitu ASHAan.

6. Yhteenveto

Opiskeluhoollollinen työ kuuluu jokaiselle Valterin henkilöstön jäsenelle ja tämä asiakirja on siten kaikille olennainen työkalu. Uudistunut Valteri-koulun opiskeluhooltosuunnitelma on vuosittain päivittyvä asiakirja, jonka rakennetta ja sisältöä on tärkeää arvioida koko henkilöstön voimin. Oppilaiden ja huoltajien osallisuutta asiakirjan laadinnassa ja arvioinnissa tulee jatkossa vahvistaa, jotta tieto kohtaa tarpeen. Opiskeluhooltotyön tavoitteena on, että painopiste työskentelyssä olisi yhteisöllisen opiskeluhoollon puolella. Tämä vaatii varhaisen puuttumisen menetelmien vahvistamista, vahvaa yhteisöllistä toimintakulttuuria, myönteistä vuorovaikutusta henkilöstön, huoltajien ja oppilaiden välillä sekä yhteistä toiminnan suunnittelua, tietoon perustuvaa toiminnan, ympäristön ja vuorovaikutuksen arviointia ja yhteisvastuullista kehittämistä.

All in - Oppimisen puolesta!

7. Yhteystiedot

7.1 Opiskeluhoollon ohjausryhmä

Katri Hiekkala, puheenjohtaja

katri.hiekkala@valteri.fi

+358 29 533 5379

Johanna Polso

johanna.polso@valteri.fi

+358 29 533 2995

Heli Vuorensola

heli.vuorensola@valteri.fi

+358 29 533 2152

7.2 Valteri-koulujen yhteisölliset opiskeluhooltoryhmät

Onerva:

Konsultoivat erityisluokanopettajat Anu Alenius-Taipalus, Heljä Luomalahti, Pekka Karmala ja Päivi Tiusanen

Psykologi Johanna Polso

Sairaanhoitaja Heini Elonheimo

Kuraattori Päivi Nurmi

Ohjaaja Jaakko Juvonen,

vs. Apulaisrehtori Markus Linja

vt. Rehtori Tuulia Kuntsi

1 huoltajajäsen

Verkostoyhteistyöstä Jyväskylän kaupungilta harrastuskoordinaattori (sovitut kokoukset)

Verkostoyhteistyöstä Jyväskylän seurakunnasta nuorisotyönohjaaja (sovitut kokoukset)

Ruskis ja Skilla:

Apulaisrehtori Katri Hiekkala, Ruskis

Tiimiesihenkilö Henni Petäjistö, Ruskis/Skilla

Kuraattori Jenny Felixson, Skilla

Kuraattori Anna-Leena Terrihauta, Ruskis

Psykologi Anu Halttunen, Ruskis

11.9.2026

Terveystenhoitaja Anu Mänttari, Ruskis
Sairaanhoitaja Linda Saarman, Ruskis
Erityisluokanopettaja Jenni Deak, Skilla (pj)
Erityisluokanopettaja Mirka Virolainen, Ruskis (pj)
Ohjaaja Sara Lahtinen, Ruskis
1-2 huoltajajäsentä
Oppilaskunta (sovitut kokoukset)

Mäntykangas:

Rehtori Liisa Pentikäinen,
Tiimiesihenkilö Mervi Huttunen,
Konsultoiva erityisluokanopettaja Johanna Sirkkiä-Lehtola
Kuraattori Riina Raatikainen,
Psykologi Sanna Kärmeniemi
Psykiatrinen sairaanhoitaja Kaisa Kyllönen
1 huoltajajäsen (sovitut kokoukset)
1 oppilas (sovitut kokoukset)

Mikael:

Rehtori Liisa Pentikäinen
Apulaisrehtori Johanna Leino
Tiimiesihenkilö, kuraattori Heli Vuorensola
Psyk. sairaanhoitaja Henna Kejonen
Konsultoiva erityisluokanopettaja Jenni Ilvonen
Psykologi Anu Halttunen (etäyhteydellä tarvittaessa kutsuttuna)
1-2 huoltajajäsentä
1 oppilas (oppilaskunta)
3. sektori: Toiminnanjohtaja Jenni Uusitaival (Mikkelin seudun Omaishoitajat ja läheiset ry) ja
Nuorisotoiminnan päällikkö Riina Muotka (MLL Järvi-Hämeen piiri)

Tervaväylä Oulu:

Oppilastuen päällikkö Anu Holappa pj. kokonaisvastuu
Apulaisrehtori Johanna Pulkkinen (vain oppilaiden poissaolot, muutoin kutsuttuna)
Kuraattori Jenni Haverinen
Psykologi Ulla Pakanen-Wallin
Psykologi Sanna Kärmeniemi

11.9.2026

Psykologi Mervi Nevalainen

Psyykkari Miia Harjula

Terveystenhoitaja Katja Arola

Ohjaaja Marjo Jokitalo

Opettaja Minna Maikkola

Alakoulun ja yläkoulun huoltajajäsenet aina teeman ensimmäisessä opiskeluhooltoryhmän palaverissa

Opiskelijajäsen aina teeman ensimmäisessä opiskeluhooltoryhmän palaverissa

11.9.2026

Linkkejä:[Kouluruokasuositus "Syödään ja opitaan yhdessä"](#)[Ei kaikelle väkivallalle -verkkosivusto](#)[OPH kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa](#)